

poveljnik in okolo njega stoječa druhal, prično govoriti, klepetati, kričati in tudi ruvati se ter se zaletavati v ubogega Bogdana, ki bi se bil najraje v tla udrl ali pa zbežal kot vihar, ko bi bil vedel kam. On ni vedel, da je bilo to cigansko posvetovanje, kako in kaj bode z novim gostom. Ko je bilo vsega dovolj, umolkne četa in samó Sulma govori — pa ciganski, da Bogdan ni razumel ničesar. Za njo se dvigne poveljnik in naznani Bogdanu vzprejem v družbo. Ob tej izjavi nastane pravi pravcati somenj po taborišču. Bogdana posadé na častno mesto k ognju ter vlačijo od vseh strani k njemu jedí in pijače. Vsak hoče biti prvi. Do jutra je trajalo to norenje in Bogdanu je bilo vže vsled samega pokušavanja raznih jedil kar slabo. Mislil si je, da tako nekako mora biti v peklú in sklenil je trdno, da jo čim preje pobriše od teh divjaških prismod.

Drugo jutro so preoblekli Bogdana in poveljnik mu je izročil službo konjskega pastirja.

Dva dni je pasel Bogdan konje in napravil vže načrt, kako jo popiše od Ciganov ter jim odvede še nekaj konj, katere bode prodal na Oggerskem. Pa zvíti Cigani so mu prekrizali račun.

Tretji dan pride namreč s poveljnikom več mož h konjem. Bogdan je mislil, da so konjski kupci. Približa se, da bi slišal o kupčiji. Toda tujci ga primejo, zvežejo in tebi nič, meni nič odvedó. Bogdan se je hudoval in kričal. Toda vse je bilo bob ob steno. Moral je z njimi.

Bilo je pa to tako-le: Tisti tujci so bili beriči-lovci, ki so lovili mladeniče za vojake. Prijeli so tudi ciganskega poveljnika ter zahtevali naj izroči sina vojakom. Ta jim pa izroči Bogdana, trdeč, da je ta njegov sin.

Bogdan je zdihoval, ko je moral obleči vojaško suknjo, a Cigani so se mu smijali v pest.

(Dalje sledi.)

Morilec.

Morilec — jaz? Kakó li? Jaz — morilec!
 Obmólkni glas zločinstvo maščujóci!
 Bolésti dnevnih ti si mi budílec,
 A stókrat bolj gorjup, ko noč napóči,
 Ko združno síle duše in telésa
 Besné mi v truplu kot vihar razkačen.
 Življenja pézo to raztrgan, lačen,
 Prenašal rad bi, le da ne pretrésa
 — Ta strašni glas srcá mi globočín.
 Morílec — jaz! . . Zamrí, zamrí spomín;
 Kakó naj dalje neki še te nosim,
 O glas vestí z umórom obtežéne!
 Zamrí, za hip mi vsaj zamrí, te prosim, —
 Privôšči mi utehe zaželéne,
 Da trudno glavo enkrat miren spet
 K počítku položim čez toli let.

Zamán . . .

Po miru nično vzdíšem koprneče,
 Zamán nazaj želím pokoja, sreče,
 Zamán . . . Glasneje le mi glas velí:
 Človeško krí prelíl si nekđaj ti! —
 Le vèdi dalje me kamnita cesta,
 Le dalje skozi gòzde, sèla, mesta.
 Počiva vse . . . Le mèni noč sanjava
 V tešilen pôkoj ne zaprè očesa,
 K nemirnim prsim trudna leze glava —
 Mirú, mirú darujte mi nebésa!

Mirú, pokoja mèni? Prazne sanje!
 Gorjé zemljánu, tisočkrat gorjé mu,
 Kdor zatopí se v strastij dnò, brezdanje
 Zaziblje glas vestí v zadušno spanje,
 Ko v strastnem ognji čuti vsi goré mu!
 Stotisočkrat gorjé mu! — Jaz jednako
 Izpolnil strastim sem zahtevo vsako . . .
 Mirúj spomín! A vendar — le govòri,
 Glasnó govòri mi, spomín pekoči,
 S spominom znòva kès mi v duši vroči
 Z razjedajóčim plámenom zagòri!

Živela vdova je v zagorski vási,
 Slaboten deček bival ž njo je v koči,
 Ni bil ji sin; pobrala v mrzli noči
 Ob póti ga je, dete zapuščeno;
 Skrbela zanj, da on ob svojem časi
 Skrbèl jednako bi za sivo ženo.
 A ni se izpolnila vdovi želja:
 Zamán učila dečka je poštenja,
 Marljivosti, krepóstnega življenja.
 Ženici delal deček ni veselja,
 Kot kače se je bal molitve, dela,
 Potikal se po gozdih je najraje,
 Živino mučil in zapiral v staje,
 Da lakote in žeje je medlela.
 Lovíl je in preganjal v gozdih ptiče,
 Iztikal jim oči, moríl mladiče;
 Končával drevju je vrhé brsteče,
 Počesto v polje čredo je zapòdil,
 Da setve je uničila kaleče —
 Nikjer koristil ni, povesod le škòdil;
 Takrát vže rékli stari so ljudjé:
 Otròk le-tá bo vási še gorjé!

In res postal gorjé sem vási — jaz!
 Dà — jaz! Zakrij rdečica mi obraz!
 A ti spomín le dalje mi govòri
 Povést o strášnem činu v tèmni gòri!

Za letom šlo je leto. — Brez koristi
 Pošèl je mèni čas mladostne dòbe.
 Več nisem bil otròk, a v srei isti

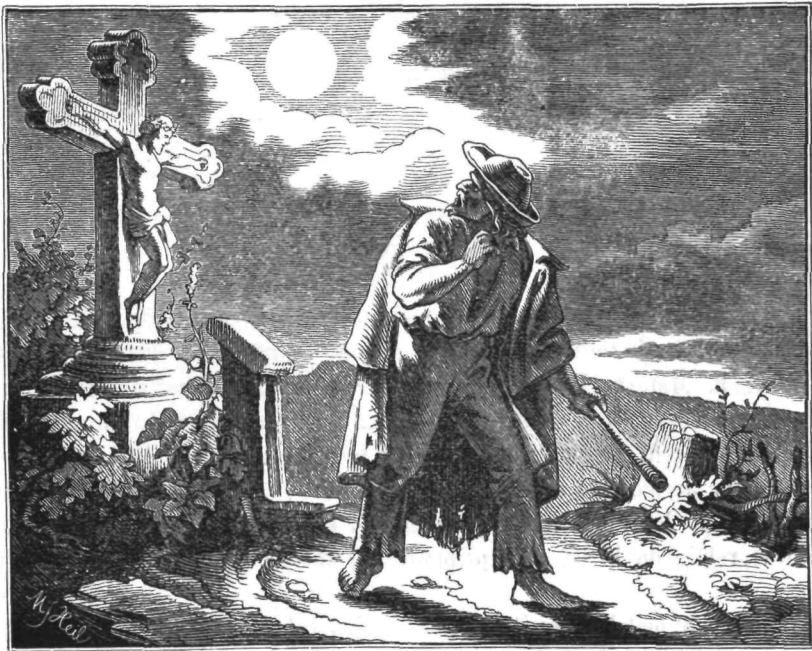
Mladiču je gôrel plamen zlôbe;
 Potrgal strastim zadnje sem okóve,
 Z močmi telesa zlô je raslo v mêni,
 Ostavil sem domovje blage vdove,
 Zatrll poslednji up dobrotni žêni,
 Da kdaj ji bom opóra v dneh starôsti.
 Zdaj prost sem bil in z máno prôste strasti . . .
 A v burnih dneh mladenstva več oblásti
 Zahteva strast, kot v mirnih dneh mladôsti.
 Da njo sem zadovolil, jel sem — krásti.
 A žível dolgo nisem ob tatvini —
 Poznât sem kmalu tat bil vsej dolini,
 Iz dalje vže so bali se me tata,
 Zapirali za dné pred mano vrata.
 Ob čém živeti zdaj? — Na kraj propásti
 Dovêla me takrát je sila strásti . . .

Povest poslej je kratka. — V zimski noči
 Zabôdel kupca sem ob gôrski cesti,
 Blagó obilno skríl v planinski koči,
 Napolnil hlastno žepe si z denarji,
 Mrliču pa izkôpal grob na mesti.

— — — — —
 In bežal sem med svet. Nalik viharji,
 Ki brez namena se podí v ozračji,
 Takó sem brez pokoja begal jaz
 Po širnem sveti; kakor kača v dračji
 Ogibal se ljudij; težkó v obráz
 Morílec zre človeku brez trepeta. —
 Kot nekđaj Kajna z isto silo mêne
 Morilen glas iz kraja v kraje žêne
 Mirú iskaje mesce vže in leta
 Potikam se okrog kot divja zvér —
 In ni pokoja najti mi nikjér.
 Strašán je duši moji jasen dan,
 A bolj še nôčni mrak mi je strašán,
 Ker stokrat huje, kakor v solnčni luči
 V tišini nôčni glas vesti me muči.
 Vsak kamen, vsaka bilka mi velí:
 Človeško kri prelíl si nekđaj — ti!
 Huhú, kakó morí in žgè in pèče
 V nemirni duši strašni glas vestí!
 O kdaj mi te pokore čas potêče,
 Kđaj pôkoj se mi v duši naselí,
 Kđaj umirí se mi stopinja bežna,
 O kdaj spet na domovja tlà odležna
 Privêde me korák po cesti beli?

A kaj postajam? — Dalje brez odmôra
 Po strmem klancu me povêdi cesta,
 Le urno dalje skozi sêla, mesta, —
 Na vzhodu se vže svíta mlada zôra
 Na trdo pot mi mesec žarke lije —
 Le dalje, dokler solnce ne prisije!

A kje — li sèm? Li sanjam? To mogoče!
 Ta klanec — to pogorje — ta dolina —
 In v vznožji dôli tèmne one kočē
 Na kraj poznât nekđaj me vse spomina.
 Drhtí mi duh, trepéčejo koléna,
 O Bog, kje sèm? Ni to domovje moje?
 Ob desni tukaj križ in klop leséna,
 Razpelo to kot mesec blede boje,
 Ta kraj vrh klanca! — Bog mogočni!
 Li res bedím? Ni delo to zločesto?
 Nikakor! — Ti, o Bog, v temini nočni
 Privèl zločinca si na óno mesto,
 Kjer nekđaj je grešil takó globóko,

Da s tujo je krvjó oskrunil rôko.
 Pravičen si, o Bog! Le-tú je kràj,
 Kjer jaz umoril tujca sem nekđaj!
 In križ le-tá vrh klanca mesto znani,
 Kjer našli truplo mrtvo so vaščani.
 Pravičen si, o Bog! Kam naj bežím
 Pred Tabo — kam? Ti si povsòdi,
 Naj èlovek po zakotjih skrajnih blòdi, —
 Tvoj glas vesti povsodi rôma ž njim.
 Zató, moj Bog, poslèj pred Tabo ne bežim.
 Skesán pred križem padem na kolena,
 Pravici Tvoji upogibljem glavo.
 Kjer zvršil nekđaj delo sem krvavo

Molitev združi me s Tebój iskréna.
 O Bog, na križu tu visèč pred mano,
 Življenje moje Tebi je poznano,
 Grešíl sem zoper Tebe in nebésa,
 In sodbe Tvoje jeza me pretrésa,
 O Ti, ki dél si nekđaj tolovaju:
 „Zaupaj, danes še boš z mano v rajú“
 Odpusti tudi mèni strašne gréhe,
 V potrto srce sladke lij utéhe!
 Življenje nôvo hočem zdaj pričeti,
 S Tebój in svetom spravi me pokora —
 Spoznati grešni svet ob mèni mora,
 Da niti v strastih, niti v šumnem sveti
 Mirú ne najde, kogar v hudobije
 Zavêla so življenja tèmna pota.
 Edino v Bogu duša odpočije,
 Z močjó nebeško strastim se izmota:
 Kdor s potov pravih je v življenji zášel,
 Le v Bogu mir bo in uteho nášel.

Jos. Volc.

Ne k vodi!

Ik prijaznega potoka stoji na samem Šimovčeva hiša, lep dom, prostorno poslopete. Pa je tudi potrebno, da je hiša velika, zakaj štirje domači sinovi, Franek, Matevž, Lovro in Vinko kar ne morejo živeti na tesnem. Sicer pa rabijo Šimovčevi tudi marsikak k-tiček, da spravijo senó žito, prikubo in poljsko orodje. Potem pa pomi-lite še to-le: štiri posteljice za štiri mlade junake, zibelka za malo Jerico, mize, stoli, klopi, omare — vse to mora biti tudi pod streho. Seveda po letu in o lepem vremenu bi se vže še ležalo pod milim nebom, ali kaj bi vi rekli, da bi se vam pripetilo kaj takega po zimi ali kadar gre dež, sneg?

Bilo je neko nedeljo popóldne. Jednajstletni Franek in leto mlajši njegov bratec Matevž sta se bila baš vrnila iz cerkve od krščanskega nauka. Mati je péstovala Jerico in varovala dom, Lovro in Vinko sta bila pa še premlada, da bi hodila debelo uro daleč v cerkev, ostala sta toraj pri materi. Samó očeta Šimnovca še ni bilo domóv; zapoznil se je nekoliko, ker je šel kupovat v prodajalnico nov lemež.

„Pojdite malo na vrt, kdo vas bode poslušal! Ne vem, kako je to, da nikdar niste mirni, kadar ste vsi štirje skupaj? — Pst, le potihoma pojdite venkaj, Jerica bo spala, ravnokar mi je zadremala v naročji,“ velevala je mati razposajencem.

Pa so jo udrli, da se je vse potreslo in da se je Jerica vnovič predramila. Toda mati jo je naglo utolažila in položila v zibelko, kjer je brž utihnila in zamizžala. Oni štirje zunaj pa so kričali, da je šlo vse skozi ušesa; Šimnovka jih je šla mirit. Na vežnem pragu so se srečali.

„Mati, málico!“ stopili so okrog matere ter prosili kruha.